

Molenlanden

Onze kinderen nabij

Jeugdhulp in Molenlanden 2025

Visie, analyse en aanpak
Juni 2020

Inhoud

1. Inleiding.....	3
1.1 Achtergrond	3
1.2 Situatie Molenlanden.....	4
1.3 Leeswijzer	6
2. Jeugdhulp Molenlanden.....	7
2.1 Onze ambitie en missie.....	7
2.2 Visie en uitgangspunten.....	7
2.3 Lange termijn doelstelling Molenlanden	9
2.4 Kern van de aanpak.....	9
3. Aanpak Jeugdhulp Molenlanden	11
3.0 Het speelveld en de doelen	11
3.1 Versterken signalering	12
3.2 Toevoegen preventie vóór hulp.....	14
3.3 Sterkere indeling hulp in 1 ^e en 2 ^e lijn	16
3.4 Ontwikkelen perspectiefplan per gezin.....	17
3.5 Meer invloed op rechtstreekse verwijzingen	18
3.6 Beter regisseren van extra hulp	19
3.7 Ontwikkelen regie en hulp sociaal team	21
3.8 Versterken contractuele en regionale invloed	23
3.9 Regionale maatregelen.....	24
3.10 Evaluatie.....	25
3.11 Risico's	26
4. Concreet plan van aanpak vanuit Sociaal Team.....	27
4.1 In te bedden veranderingen	27
4.2 Heroriëntatie op het sociaal team	27
4.3 Wat gaat het sociaal team doen:	28
5. Wijze van organiseren	30
5.1 Inzet projectmatige aanpak.....	30
Bijlage 1 - Cijfers.....	31
Ontwikkeling budgetgebruik	31
Cliënten, producten en verwijzers.....	32
Bijlage 2 - Overzicht regionale maatregelen (Grip op Jeugdhulp)	37
Bijlage 3 – Investeringen en opbrengst Jeugdhulp 2021-2024.....	38

1. Inleiding

Voor u ligt het plan van aanpak Jeugd. Dit plan is gericht op de organisatie van de jeugdhulp in Molenlanden aan de hand van een verdiepende analyse. Het plan sluit aan op de bespreking van de notitie 'Jeugdhulp (be)grijpen' in college en raad van januari 2020. Naar aanleiding van deze bespreking heeft de raad aangegeven behoefte te hebben aan een visie op jeugdhulp vanuit Molenlanden, meer inzicht in de keuze voor specifieke maatregelen en de financiële gevolgen van deze maatregelen. Deze notitie is een antwoord op het verzoek van de raad, zoals verwoord in de motie "lokale doelen voor de jeugdhulp in Molenlanden".

In deze aanpak is de rode draad dat in Molenlanden hulp zo dichtbij mogelijk wordt gerealiseerd. Voor onze kinderen en hun omgeving. Om dat te onderstrepen is deze notitie over Jeugdhulp in Molenlanden de titel 'Onze kinderen nabij' gegeven.

De gemeente Molenlanden gaat voor:

Mensgerichte en daadkrachtige jeugdhulp, passend bij de cultuur van Molenlanden.

Hierbij wordt uiteraard rekening gehouden met het door de raad beschikbaar gestelde budget. In de wetenschap dat de kosten voor de baten uit gaan is investeren nodig om uiteindelijk de bestaande en voorziene tekorten te verminderen.

1.1 Achtergrond

Inmiddels is het een bekend verhaal. In 2015 kwamen extra taken naar de gemeenten. De decentralisatie van de Jeugdhulp, verwoord in de Jeugdwet, was één van de drie decentralisaties. Basisgedachte achter de overheveling van taken was dat gemeenten lokaal aanbod hebben dat gericht is op de behoefte van haar inwoners. Dat er meer gebruik gemaakt kan worden van eigen kracht of burgerkracht. Tot slot dat gemeenten meer controle zouden kunnen uitoefenen op het gebruik en inzet van het budget. De overheveling van de taken van jeugdhulp was in feite een enorme stelselwijziging. Een transformatie dus. De taken werden tegelijkertijd overgeheveld met een bezuiniging van 15%. Met de gedachte dat genoemde redenen zouden leiden tot lagere kosten.

Belangrijkste doelen uit de Jeugdwet zijn:

1. Meer preventie, meer eigen verantwoordelijkheid
2. Participeren, normaliseren, ontzorgen
3. Zorg: sneller, dichtbij, op maat
4. Eén gezin, één plan, één regisseur; betere samenwerking rondom gezin
5. Minder regeldruk, meer ruimte voor de professional

In eerste instantie was er sprake van een recht op jeugdhulp. Later werd dit omgezet in een plicht. De gemeente kan zelf aangeven wat zij hieronder verstaat en deze hulp aanbieden.

Vanaf 2015 heeft de gemeente op bovenstaande doelen ingezet. Anno 2020 is een deel van de gestelde doelen gerealiseerd en een deel (nog) niet. Kort gezegd kan gesteld worden dat de rijksoverheid dacht dat de gemeenten klaar waren voor deze nieuwe omvangrijke taak. Passend algemeen aanbod zou er al zijn en burgerkracht zou nog meer ingezet kunnen worden. Dat bleek niet het geval. Al vanaf het begin vroegen zeer complexe situaties veel aandacht, het voorveld was onvoldoende geoutilleerd, er waren onvoldoende mogelijkheden voor opvang en afschalen van ondersteuningsbehoefte van jongeren. Daarnaast bleek niet helder wat onder 'eigen kracht' van ouders mag worden verstaan en werd er al veel gebruik gemaakt van mantelzorgers en vrijwilligers in de zorg. Tot slot was er geen helder kader over wat onder 'jeugdhulp' moest worden verstaan. Dit geldt voor alle gemeenten, en dus ook voor Molenlanden.

1.2 Situatie Molenlanden

In Molenlanden krijgt 1 op de 10 kinderen jeugdhulp. Landelijk is dit 1 op de 8. In de regio Zuid-Holland Zuid¹ krijgt 1 op de 9 kinderen jeugdhulp. In vergelijking met de andere gemeenten in de regio Zuid-Holland Zuid doet Molenlanden het niet slecht. Onze gemiddelde werkelijke kosten zijn lager dan het gemiddelde van de regio. Daarnaast hebben we een lager aantal kinderen dat gebruik maakt van jeugdhulp. En dat terwijl we een groot aantal jeugdigen hebben binnen onze gemeente.

Over de afgelopen periode is sprake geweest van een aanzienlijke kostenstijging, vooral sinds 2018. Dit wordt veroorzaakt door een stijging van het aantal kinderen dat hulp ontvangt en het gebruik van duurdere jeugdhulp. Dit is niet het verwachte resultaat. Het grootste deel van onze taken, het kunnen aanbieden van specialistische jeugdhulp, wordt georganiseerd via de Serviceorganisatie Jeugd (SOJ). Dit doen we samen met negen andere gemeenten in de reeds genoemde regio Zuid-Holland Zuid. Al deze gemeenten hebben te maken met een stijging van de kosten.

De huidige situatie vraagt een gezamenlijke regionale aanpak die lokaal goed wordt ingebed. Daarnaast vraagt het een specifieke lokale aanpak. Hierbij gaat het Molenlanden om jeugdhulp in de context, het hele speelveld van opvoeden en opgroeien. Zo wordt gekomen tot een aanpak die past bij de gemeente Molenlanden: lokaal waar het kan, regionaal waar het moet.

Zoals aangegeven is een deel van de (landelijk) gestelde doelen wel gelukt te realiseren in Molenlanden en een aantal (nog) niet.

Wat is gelukt

- Vanaf het begin is er een sociaal team 0 tot 100, dat werkt vanuit de visie van sociale netwerk versterking en integrale aanpak van hulp en ondersteuning
- Er zijn meer doelgroepen jongeren bereikt
- Inwoners en zorgvragen zijn beter in beeld
- Samenwerking rondom het gezin is verbeterd
- Er is ingezet op burgerkracht en netwerk

¹ Alblasserdam, Dordrecht, Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam, Hendrik-Ido-Ambacht, Hoeksche Waard, Molenlanden, Papendrecht, Sliedrecht, Zwijndrecht.

- Er is ingezet op normaliseren
- Er zijn minder doorverwijzingen naar de zorgmarkt vanuit het sociaal team
- Er is geen wachtlijst voor contact met het sociaal team
- Samenwerking met de huisartsen, scholen, kinderopvang en jeugdgezondheidszorg is opgezet

Wat is (nog) niet gelukt

- Er is nog onvoldoende preventief aanbod (transformatie)
- De kosten van de jeugdhulp zijn niet verminderd
- Het normaliseren is te summier
- Sommige kinderen zijn nog te laat in beeld
- Onze kinderen zijn niet nabij in residentiële zorg
- Het terugdringen van het aantal kinderen in jeugdhulp
- Er is nog onvoldoende samenwerking met jeugdbescherming en jeugdreclassering
- Er is nog onvoldoende inzicht in het gebruik van jeugdhulp
- Er is nog te weinig casusregie (één gezin, één plan, één regisseur)
- De regeldruk is niet minder geworden
- Er is onvoldoende sturing op aanbieders
- Er is nog geen ontschotting van budgetten voor jeugd- en gezinshulp

Waarom is het niet gelukt

Er zijn verschillende redenen waarom de doelen niet gerealiseerd zijn. De belangrijkste redenen zijn:

- Er is onvoldoende geïnvesteerd in lokale alternatieven
- Transformeren vraagt een financiële impuls. Dat is niet gebeurd
- De huidige vorm van samenwerken vraagt veel tijd en inzet door de:
 - Huidige inrichting van de regionale inkoop- en serviceorganisatie
 - Samenwerking met en besluitvorming in 17 gemeenten (nu 10)
- In de open house constructie wordt samengewerkt met meer dan 100 aanbieders: gezamenlijk optrekken in de transformatieopgave is hierdoor inefficiënt
- De gemeente heeft ondanks haar grote verantwoordelijkheid niet 100% controle, onder andere doordat rechters en medisch specialisten rechtstreeks mogen verwijzen
- Bij de start moest lopende casuïstiek opgepakt worden met bijbehorende verplichtingen, maar niet met het bijbehorende budget
- Er is beperkt inzicht geweest in relevante data. Het eerste dashboard is sinds november 2019 gerealiseerd en vraagt nog verdieping

Focus

Wat niet gelukt is, daagt uit om het vanaf nu wel te laten lukken. Dit betekent ook dat in dit plan heldere en haalbare doelen zijn gesteld met concrete en kwantitatieve te bereiken resultaten.

Om de doelen treffend te formuleren is uitgezocht van welke producten de afgelopen jaren door jeugdigen gebruik is gemaakt, hoeveel unieke jeugdigen hiervan gebruik hebben gemaakt en hoeveel kosten hieraan verbonden zijn (bijlage

1). Ook is inzichtelijk gemaakt welke aanbieders en verwijzers hieraan verbonden zijn. Uit deze analyse blijkt dat met name aandacht besteed moet worden aan:

- Begeleiding/dagbesteding
- Jeugdbescherming/jeugdreclassering
- Gespecialiseerde geestelijke gezondheidszorg (GGZ)
- Pleegzorg

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt onze ambitie, visie en lange termijn doelstelling beschreven. De Molenlandse aanpak, de daarbij behorende geplande acties, de benodigde investering en de beoogde resultaten vindt u in hoofdstuk 3.

In hoofdstuk 4 zijn de maatregelen vertaald naar de opgave voor het sociaal team. Hoofdstuk 5 geeft een overzicht van de organisatie van de projecten binnen de gemeente Molenlanden.

In de bijlagen zijn de volgende overzichten opgenomen:

- Verdiepend inzicht in de cijfers
- Overzicht regionale maatregelen Grip op Jeugdhulp
- Investering en verwacht resultaat maatregelen

2. Jeugdhulp Molenlanden

De gemeente Molenlanden gelooft in gelijke kansen voor iedereen. In onze samenleving zijn alle inwoners even belangrijk, telt iedereen mee en neemt iedereen naar eigen kunnen deel. Het is een inclusieve samenleving. Dat geldt ook voor de jeugd.

2.1 Onze ambitie en missie

Het is onze ambitie om kinderen zo kansrijk, gezond en veilig als mogelijk te laten opgroeien in hun eigen omgeving. We staan hierbij, en dat is onze missie, voor een *‘Mensgerichte en daadkrachtige jeugdhulp, passend bij de cultuur van Molenlanden’*.

De cultuur van Molenlanden kenmerkt zich door: aanpakken, indien mogelijk zelf oplossen, klaar staan voor elkaar, hard werken en loyaliteit. Inwoners van Molenlanden gaan voor resultaat. Dat resulteert in veel initiatieven van inwoners. Initiatieven om de eigen omgeving te verrijken en een plek te laten zijn waar inwoners graag leven.

De cultuur draagt ook in zich dat niet snel om hulp gevraagd wordt buiten het bekende netwerk. Als dat gebeurt staat het water vaak al tot aan de lippen. Hier ligt een belangrijke uitdaging.

2.2 Visie en uitgangspunten

In Molenlanden staan het kind en zijn gezin centraal. In dat gezin scheppen de ouder(s) en/of verzorger(s) samen met professionals de mogelijkheden voor kinderen om veilig, gezond en in wisselwerking met anderen op te kunnen groeien. De uitgangspunten van Molenlanden zijn:

- Het vergroten van de eigen kracht van het kind en het gezin. Afhankelijkheid wordt verminderd
- Voorkomen is beter dan genezen. Preventie van jeugdhulp is belangrijk, evenals het in een zo vroeg mogelijk stadium beïnvloeden van ontluikende problemen
- Samenwerking van kinderen, ouders, familie en vrienden onderling en met gemeente en lokale partners (denk aan verenigingen en kerken) is het uitgangspunt, hier gaat de kracht vanuit
- De focus ligt niet op symptomen maar op de achterliggende oorzaken. Het gaat om de pit. Hierbij is de leefwereld van onze inwoners leidend boven de systeemwereld
- De gemeente voegt waarde toe door basisvaardigheden te versterken en informatie, hulp en ondersteuning op laagdrempelige manier beschikbaar te stellen
- Samen met het gezin worden de kosten van de hulp betrokken in de planvorming. Jeugdhulp moet zowel doeltreffend als betaalbaar zijn

Wat wordt onder jeugdhulp verstaan?

Sinds de decentralisatie jeugdhulp zijn er geen duidelijke kaders voor wat onder jeugdhulp valt en wat niet. De Jeugdwet is gericht op het voorkomen van en hulp bieden bij opgroei- en opvoedproblemen en psychische problemen én uitvoering van kinderscherming en jeugdreclassering. Een belangrijk doel van de Jeugdwet is dus gericht op preventie, op het voorkomen van problemen en vroegtijdige inzet van hulp en zorg. Preventie voor jeugd valt ook gedeeltelijk onder de Wet publieke gezondheidszorg. Preventie is in de visie van Molenlanden belangrijk. Voorkomen is beter dan genezen.

Wat precies wel onder jeugdhulp wordt verstaan is niet exact gedefinieerd. Dit is landelijk en ook in de regio een discussie. Omdat het een nog gaande discussie is wordt uitgegaan van een werkdefinitie².

Jeugdhulp is:

1. Ondersteuning van, en hulp en zorg (niet zijnde preventie) aan jeugdigen en hun ouders bij het verminderen, stabiliseren, behandelen en opheffen van of omgaan met de gevolgen van psychische problemen en stoornissen, psychosociale problemen, gedragsproblemen of een verstandelijke beperking van de jeugdige, of opvoedingsproblemen van ouders.
2. Het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijk verkeer en van het zelfstandig functioneren van jeugdigen met een verstandelijke, lichamelijke of zintuiglijke beperking, een chronisch psychisch probleem of een psychosociaal probleem en die de leeftijd van 18 jaar nog niet hebben bereikt.
3. Het ondersteunen bij of het overnemen van activiteiten op het gebied van de persoonlijke verzorging gericht op het opheffen van een tekort aan zelfredzaamheid bij jeugdigen met een verstandelijke, lichamelijke of zintuiglijke beperking of een somatische of psychische aandoening of beperking, die de leeftijd van 18 jaar nog niet hebben bereikt, met dien verstande dat de leeftijdsgrens van 18 jaar niet geldt voor jeugdhulp in het kader van jeugdstrafrecht.

Molenlanden heeft de plicht jeugdhulp te verlenen. Molenlanden heeft de keuze in de vormgeving van die hulp.

Hoe staat het kind centraal?

Hoe het kind en zijn ouder(s) centraal staan in de aanpak wordt geïllustreerd door onderstaande schets. Het is de situatieschets van de Molenlandse Eva en haar broertje Willem die in 2025, samen met hun ouders, ondersteuning nodig hebben.

- Eva (4) komt via de kinderopvang in beeld
- Na een gesprek met haar ouders komt ook haar broer Willem (8) in beeld
- Voor het gezin wordt één plan gemaakt, waar zorg, termijn, perspectief, resultaat, meetmomenten en afschaling in staan
- Uitgangspunt is het gezin in hun leefomgeving en hoe het gedrag van de individuele gezinsleden van invloed is op elkaar
- Eva gaat meedoen met een groepstraining via het algemeen aanbod

² Definitie afkomstig uit het Kwaliteitsregister Jeugd (SKJ)

- De ouders van Eva en Willem gaan meedoen aan een groepstraining via het algemeen aanbod
- Willem heeft extra hulp nodig. Hier wordt snel op gehandeld
- Willem heeft samen met zijn ouders met één zorgpersoon contact
- Willem hoeft voor hulp niet ver te reizen; hij blijft in Molenlanden
- Willem heeft zelf een stem en hiernaar wordt geluisterd
- De aangeboden ondersteuning is kortdurend. Tussentijds wordt regelmatig geëvalueerd hoe het gaat met het gezin. Indien nodig wordt tussentijds actie ondernomen

Dit alles gericht op zelfstandig functioneren van ouders en de twee kinderen op langere termijn.

2.3 Lange termijn doelstelling Molenlanden

Onze lange termijn doelstelling is gericht op **MEER RESULTAAT**. Niet alleen omdat kinderen als Eva en Willem dat verdienen, maar ook omdat wij dat als gemeente, financieel gezien, moeten.

De komende vijf jaar wordt ingezet op:

- Het versterken van het opvoed- en opgroei klimaat
- Hulp voorkomen door middel van preventie
- Alleen waar nodig extra hulp bieden (normaliseren, eerstelijns hulp)
- Kind, ouders en netwerk helpen verantwoordelijkheid te nemen
- Duurzame hulp bieden (hulp gericht op langere termijn perspectief)
- Meer sturing door de gemeente op de resultaten

2.4 Kern van de aanpak

Op basis van onze visie, onze lange termijn doelen, de context en het speelveld waarin de jeugdhulp in Molenlanden en de regio Zuid-Holland Zuid is georganiseerd is nagegaan wat naar mening van Molenlanden veranderd moet worden om onze uitdaging te realiseren.

Het betreft de volgende elementen:

1. Versterken signalering
2. Toevoegen preventie vóór hulp
3. Indelen hulp in 1e en 2e lijn
4. Ontwikkelen perspectiefplan per gezin
5. Meer invloed op rechtstreekse verwijzingen
6. Beter regisseren van extra hulp
7. Ontwikkelen regie en hulp vanuit het lokaal team
8. Meer contractuele invloed door prestatie-indicatoren

Deze elementen zijn in een aanpak uitgewerkt. Dit staat centraal in het volgende hoofdstuk.

Wat in Jeugdhulp (be)grijpen reeds is gesteld over de inzet op deze aanpak geldt nog steeds. De komende periode is het werk in uitvoering, waarbij er ook sprake zal zijn van experimenteren en vooral van leren. Een nieuwe periode waarin er verbeterd aanbod of vernieuwend aanbod tot stand moet komen, aansluitend bij de vraag en de transformatieopgave, waar andere samenwerkingsverbanden worden aangegaan

of juist verbroken. In deze periode gaan de kosten ook voor de baten uit. Investeren nu is nodig om uiteindelijk de bestaande en voorziene tekorten te verminderen.

3. Aanpak Jeugdhulp Molenlanden

3.0 Het speelveld en de doelen

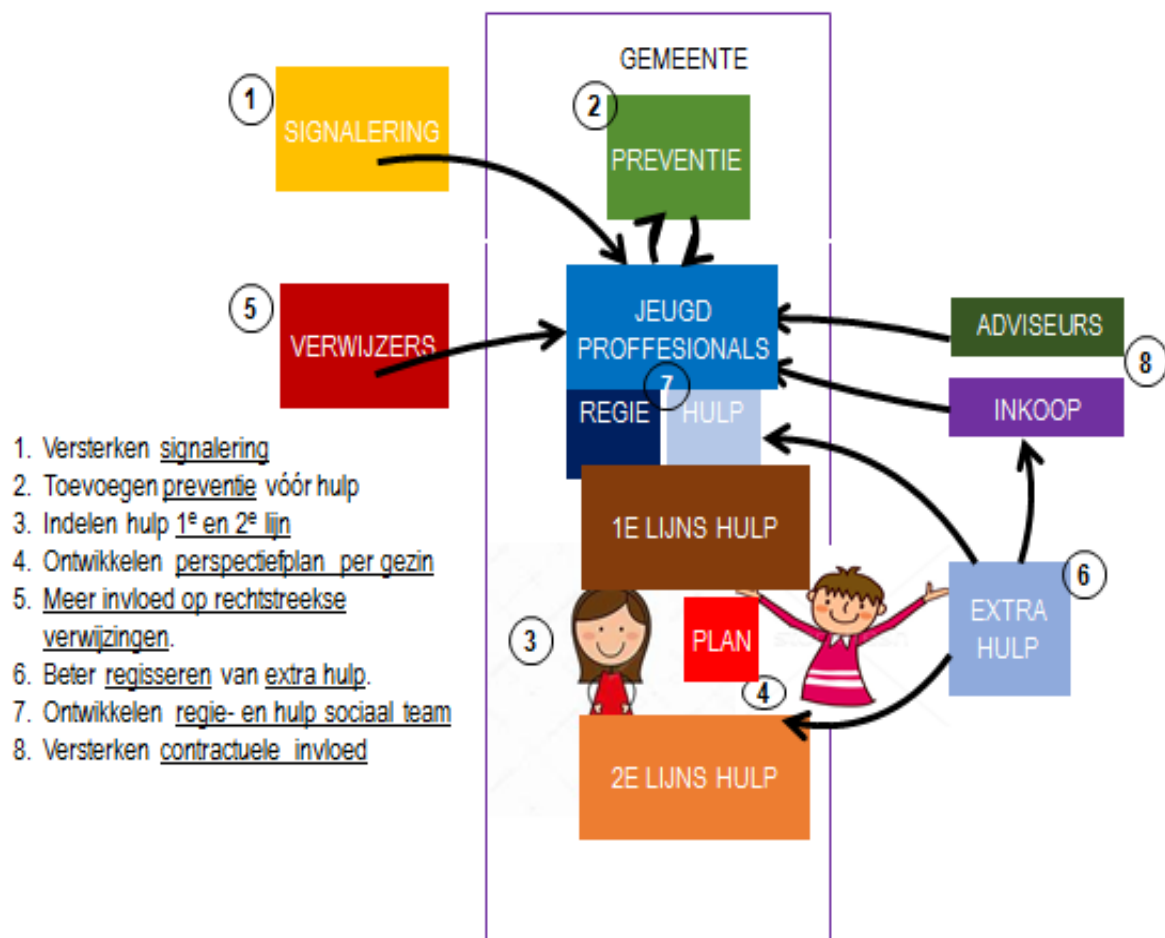
Voor de aanpak van maatregelen jeugdhulp in Molenlanden is gestart met een overzicht van het veld en de spelers hierin. Met welke organisaties hebben Eva, Willem en hun ouders te maken als zij een hulpvraag hebben? Hoe loopt het nu en wat komen wij hierin tegen?

Het veld is complex en is, voor het helder maken van de maatregelen, tot eenvoud teruggebracht in onderstaand overzicht. Per veld wordt aangegeven welk doel bereikt wordt, welke aanpak gevolgd wordt en met welk beoogd resultaat. De onderbouwing van de resultaten staat beschreven in bijlage 3. De maatregelen zijn gebaseerd op:

1. De regionale maatregelen (verwoord in Grip op Jeugd) met lokale impact.
2. De cijfers die via het Dashboard SOJ inzicht hebben opgeleverd over het gebruik van Jeugdhulp in Molenlanden. In de bijlage wordt dieper ingegaan op deze cijfers.
3. Onderzoek en ervaring waaruit blijkt dat deze maatregelen de transformatie ten goede komen en de kosten voor jeugdhulp beperken of verminderen.

Wat het financieel resultaat betreft is hier minder over bekend. Kwantitatieve doelen helpen echter in onze focus. Op basis van waar invloed verwacht wordt en de huidige beschikbare kennis over gemiddelde kosten zijn de financiële resultaten dan ook indicatief berekend. In de nabije toekomst moeten we rekening houden met het profijtbeginsel. Molenlanden heeft nu immers lagere kosten dan daadwerkelijk gebruik. De berekeningen zijn dan ook gebaseerd op de cijfers die bekend zijn over daadwerkelijk gebruik³.

³ Op basis van iedere maatregel is nagegaan op welk product dit invloed kan hebben, b.v. jeugdmodule 10% minder kinderen doorverwijzing naar specialistische GGZ is 41 kinderen maal gemiddelde kosten per cliënt. Soms is geredeneerd op basis van 'bedrag gaat erin en komt er ook weer uit', zoals bij inzet van groepsbegeleiding. Deze berekening is ook uitgevoerd in het zero-based onderzoek. De uitkomsten zijn ook besproken met de coördinator sociaal teams en de manager jeugdprofessionals.

3.1 Versterken signalering

De kinderen in Molenlanden zijn beter in beeld, ook eerder. Dit kan nog beter, idealiter zijn kinderen vanaf – 9 maanden in beeld. Het is belangrijk vroegtijdig zicht op de ouders te hebben omdat problematiek vaak ook genetisch of systemisch is bepaald. Problematiek van ouder(s) heeft effect op hun kinderen. Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt ook dat hoe eerder ondersteuning geboden wordt, hoe minder specialistische jeugdhulp nodig is.⁴

- Eerder signaleren vraagt verbeterde samenwerking tussen informele (zoals verenigingen en kerken) en formele netwerken, en een verbeterde samenwerking binnen de formele netwerken
- Door vroegtijdig te signaleren kan eerder laagdrempelige ondersteuning aangeboden worden (normalisering)
- Het moet makkelijker zijn hulp op- en weer af te schalen. Ondersteuning kan ook weer nodig zijn op het moment dat een specialistische behandeling beëindigd is. Voldoende afschalingsmogelijkheden zijn nodig

⁴ Rapport Kansrijke start, RIVM

- Er wordt ingezet op uitbreiding van de signalering. Dit in ieder geval door het uitbreiden van het jongerenwerk. Dit is laagdrempelig. De gemeente Molenlanden beschikt nu over 20 uur jongerenwerk. In de aanpak wordt dit uitgebreid

Molenlanders zijn terughoudend met hun hulpvraag. Op het moment dat ze wel in beeld komen staat het water vaak al tot aan de lippen. Dit betekent dat het een hele opgave zal zijn om onze inwoners te verbinden in het preventieve stuk. Hierin ligt een belangrijke taak bij de vaste schakel op school, maar ook bij de kinderopvang en de jeugdgezondheidszorg (JGZ). De school is een belangrijke partner omdat daar vaak een vertrouwensrelatie met ouders is opgebouwd. Door hier met respect op aan te sluiten is het mogelijk eerder gezamenlijk te handelen vanuit hetgeen gesignaleerd wordt. De rol van de vaste schakel zal verder versterkt worden. Een onderdeel hiervan is de inzet van het budget lokaal onderwijsbeleid, dat pas wordt ingezet na overleg met de vaste schakel. De thema's voor het budget worden vooraf vastgesteld.

Het is de rol van de gemeente om de samenwerking in het netwerk te versterken door de (verdere) opbouw van relaties, het faciliteren van ontmoeting en het uitbreiden van het jongerenwerk.

Wat gaan we doen

- Het verbeteren van het zo vroeg mogelijk signaleren door meerdere partijen (verbreding)
- Verbeteren samenwerking met o.a. verenigingen en kerken
- Uitbreiden jongerenwerk, meer inzet op preventie
- Uitbreiden vaste schakel op scholen
- Sturingsoverleg organiseren met de partijen uit het voorveld: gezamenlijk werken aan onze lokale opgaven

Deze punten worden voorzien van een aparte aanpak.

Onze geplande acties

Onderdeel	Planning
Verbreden signalering	Q4 2020 plan van aanpak
Verbeteren samenwerking	Doorlopend
Uitbreiding jongerenwerk	2021-2023
Vaste schakel	Uitbreiding vanaf 2021
Sturingsoverleg organiseren	Q3 2020

Onze investering

Onderdeel	Kosten
Verbreden signalering	n.v.t.
Verbeteren samenwerking	n.v.t.
Uitbreiding jongerenwerk	Separaat voorstel
Vaste schakel	€ 110.000 (1,2 fte) incidenteel per jaar Voor de periode 2021 - 2023
Sturingsoverleg organiseren	n.v.t.

Onze beoogde resultaten

- 10 % daling kosten specialistische GGZ
- 10 % stijging aantal kinderen geholpen via de vaste schakel

3.2 Toevoegen preventie vóór hulp

Over preventie wordt veel gesproken. Er zijn verschillende vormen van preventie:

1. Voorkomen dat iemand specifieke problematiek krijgt
2. Voorkomen dat de problematiek erger wordt, dus stabiel blijft
3. Ervoor zorgen dat iemand niet terugvalt in eerdere problematiek

Belangrijkste element is dat passend aanbod beschikbaar moet zijn na vroegtijdige signalering. Dit preventieve aanbod breiden we uit. Het gaat bij preventie ook om afschalen van een specifiek aanbod. Dat betekent bijvoorbeeld dat eerder gestopt wordt met dagbesteding en gestart wordt met begeleiding thuis. Dat vraagt een specifiek traject, een goede casusregie en een goede samenwerking tussen alle betrokken partijen.

Als het gaat om het preventieve stuk is de stelling aanbod creëert vraag juist positief. Daarom is het belangrijk dat hierop wordt geïnvesteerd. Onze investeringen zijn gericht op gezondheidsbevordering en een positief opvoed- en opgroeklimaat. Dit meer concreet, door in te zetten op laagdrempelige oudercafés of een ouderplatform zoals recent in Hoeksche Waad is gelanceerd (it takes a village to raise a child). Molenlanden gelooft in de kracht van groepsgewijze preventieve aanpak.

Het preventief aanbod in Molenlanden wordt verder vormgegeven en van een passende vorm van organiseren voorzien. Hierbij staat de mogelijkheid open dit met partners in cocreatie te ontwikkelen.

Het is de rol van de gemeente om met de partners te komen tot een passend preventief aanbod en tot concrete afspraken over de wijze van organiseren.

Wat gaan we doen

- Ontwikkelen ouderparticipatie: in de vorm van consultatie- en gespreksgroepen
- Opzetten Kansrijke Start
- Uitbreiden voor- en prézorg jeugdgezondheidszorg
- Gericht inzetten van gezondheidsbevordering voor versterken weerbaarheid en gezonde leefstijl
- Verder vormgeven preventief aanbod inclusief uitbreiding passend aanbod naast o.a. buurtgezinnen, opvoedingstrainingen/cursussen, uitbreiding jongerenwerk
- Mogelijkheid van BSO+ onderzoeken en indien mogelijk opstarten (een buitenschoolse opvang voor de begeleiding van kinderen van 4 t/m 12 jaar met een extra zorgvraag)
- Meer groepsbegeleiding realiseren (in plaats van individuele begeleiding) op basis van hulpvragen, zoals omgaan met stress, scheiding van ouders en pesten via social media
- Informatie toegankelijker maken voor inwoners met een hulpvraag

Onze geplande acties

Onderdeel	Planning
Ontwikkelen ouderparticipatie	Q3 2020
Opzetten kansrijke start	April 2020 - dec 2022
Uitbreiden voor- en prézorg	Start 2021, voor drie jaar
Gezondheidsbevordering	2020 - 2023
Onderzoeken mogelijkheden vorm en uitbreiding preventief aanbod	Q3/Q4 2020
Uitbreiding buurtgezinnen	2021 - 2023
Uitbreiding opvoedingstrainingen/cursussen	2021 - 2023
Uitbreiding jongerenwerk	2021 - 2023 (zie 3.1)
Onderzoeken BSO+	Q3/Q4 2020
Meer groepsbegeleiding realiseren	2021 - 2023
Informatie toegankelijker maken voor inwoners met een hulpvraag	Q1 2021

Onze investering

Onderdeel	Kosten
Ontwikkelen ouderparticipatie	€ 5.000 incidenteel per jaar Voor de periode 2021 - 2023
Opzetten Kansrijke Start	Beschikbaar budget
Uitbreiden voor- en prézorg	€ 35.000 incidenteel per jaar Voor de periode 2021 - 2023
Gezondheidsbevordering	Vanuit inwonerbijdrage DG&J Samen voor Gezond structureel
Onderzoeken mogelijkheden uitbreiding preventief aanbod	n.v.t.
Uitbreiding buurtgezinnen	€ 20.000 incidenteel per jaar Voor de periode 2021 - 2023 € 62.000,- structureel per jaar (reeds begroot)
Uitbreiding opvoedingstrainingen/cursussen	€ 20.000 incidenteel per jaar Voor de periode 2021 - 2023
Uitbreiding jongerenwerk	zie 3.1
Onderzoeken BSO+	n.v.t.
Meer groepsbegeleiding realiseren	€ 75.000 incidenteel per jaar Voor de periode 2021 - 2023
Informatie toegankelijker maken voor inwoners met een hulpvraag	n.v.t.

Onze beoogde resultaten

- 13 % daling kosten J&O/begeleiding
- 10% stijging aantal kinderen geholpen met GIGA, jeugd- en jongerenwerk
- 5% daling aantal verzoeken onderzoek Veilig Thuis
- 5% daling kosten Pleegzorg

3.3 Sterkere indeling hulp in 1^e en 2^e lijn

Er is een verschil tussen eerstelijns hulp en tweedelijns hulp. De eerstgenoemde is voor iedereen beschikbaar, zonder dat hier een indicatie of verwijzing voor nodig is. Deze hulp wordt geboden in het sociaal team. Tweedelijns hulp is hulp die door middel van een indicatie of verwijzing verkregen kan worden. Extra hulp dus die via jeugdaanbieders wordt aangeboden. In de tekening die in paragraaf 3.0 is gepresenteerd wordt gesproken over extra hulp om expliciet te maken dat het hier gaat om hulp die pas wordt geboden als de jeugdprofessionals dit nodig achten. De meer gangbare term is gespecialiseerde jeugdhulp.

Uit de cijfers blijkt dat anno 2020 veel wordt ingezet op begeleiding, dagbesteding en opvoedingsondersteuning thuis. Dit aanbod gaat Molenlanden lokaal aanbieden en niet meer via de regionale zorgmarkt. Daarnaast is het hoge gebruik van dit aanbod een teken dat er veel behoefte is aan opvoedingsondersteuning. Dit element wordt betrokken in de uitwerking van het preventieve aanbod. Daarnaast raakt dit onderwerp aan het onderwerp van normaliseren.

Het is de inzet van Molenlanden om zoveel als mogelijk hulp laagdrempelig te maken en naar de 1^e lijn te halen. Zo wordt de inzet van duurdere specialistische hulp voorkomen terwijl de ouders het als nabij en laagdrempelig ervaren. Dit vraagt om een uitbreiding van het sociaal team (zie ook hoofdstuk 4).

De precieze invulling is ook afhankelijk van de discussie die hierover in de regio wordt gevoerd (governance en inkoop). Dit regionale kader wordt uitgewerkt, hierbij levert Molenlanden lokale input.

Wat gaan we doen

Meer hulpverlening en expertise in ons lokaal team (project middelen naar de voorkant⁵):

- Aanbieder(s) in het lokaal team, 1 fte, gericht op specialistische jeugdhulp thuis (dit is onderdeel van project middelen naar de voorkant)
- 3 fte extra jeugdprofessional, gecombineerd takenpakket casusregie met beperkte caseload en aanbieden van trainingen en hulpverlening op het gebied van opvoeding en begeleiding van ouders en kinderen (dit is onderdeel van project middelen naar de voorkant)
- Regionaal kader jeugdhulp uitwerken

Onze geplande acties

Onderdeel	Planning
Aanbieder(s) in het lokaal team, 1 fte, gericht op specialistische jeugdhulp thuis	Q4 - 2020
3 fte extra jeugdprofessional, gecombineerd takenpakket casusregie met beperkte caseload en aanbieden van trainingen en hulpverlening op het gebied van opvoeding en begeleiding van ouders en kinderen	Q4 - 2020 (1 fte) Q1 - 2021 (totaal 3 fte)

⁵ Bij het project middelen naar de voorkant worden de middelen die nu in de regionale zorgmarkt worden ingezet, overgeheveld naar lokale teams

Regionaal kader jeugdhulp uitwerken	Q4 2020
-------------------------------------	---------

Onze investering

Onderdeel	Kosten
Aanbieder(s) in het lokaal team, 1 fte, gericht op specialistische jeugdhulp thuis	Op basis van budget regionale zorgmarkt
3 fte extra jeugdprofessional gecombineerd takenpakket casusregie met beperkte caseload en aanbieden van trainingen en hulpverlening op het gebied van opvoeding en begeleiding van ouders en kinderen	€ 157.000 incidenteel per jaar Voor de periode 2021 – 2023 € 117.420 structureel, in begroting
Regionaal kader jeugdhulp uitwerken	n.v.t.

Onze beoogde resultaten

- 10% daling instroom specialistische jeugdhulp
- 10% stijging hulp via sociaal team
- 23% daling kosten jeugd & opvoedhulp (J&O)/begeleiding

3.4 Ontwikkelen perspectiefplan per gezin

Al vanaf 2015 wordt gesproken over één gezin, één plan, één casusregisseur. In de praktijk wordt hier nog onvoldoende mee gewerkt. De jeugdprofessionals werken met een actieplan per kind. Hun caseload is te hoog om een goede casusregie te voeren. Daarnaast vinden nog veel rechtstreekse verwijzingen plaats. Het is niet nodig van alle casussen op de hoogte te zijn. Soms is dat wel nodig om een gezamenlijke aanpak te realiseren. Bovendien is de gemeente verantwoordelijk voor een goed aanbod en regie op het traject. Dat geeft ons ook het recht om ons met casussen te bemoeien.

Momenteel wordt nog onvoldoende gekeken naar het lange termijnperspectief van een kind. Bijvoorbeeld een kind is nu 8 jaar, wat zou het moeten kunnen over 5 jaar en daar een plan op maken, met verschillende scenario's. Daarnaast wordt nog onvoldoende gekeken naar het gezin als een systeem. De invloed van ouders, van eventuele broertjes en zusjes. Een kind kan behandeld worden, maar dat vraagt vaak ook ondersteuning aan ouders of aanwezige broertjes en zusjes. Als een kind in een instelling heeft gezeten en terugkomt, vraagt dat ook een voorbereiding op de thuiskomst. Niet alleen voor het kind, maar ook voor het gezin als geheel. Dit vraagt een multidisciplinaire analyse en aanpak. Dat is altijd al de bedoeling geweest, maar om verschillende redenen onvoldoende van de grond gekomen.

Tot slot gaat het ook om een duidelijk en helder gesprek met ouder(s) en, indien mogelijk, kind(eren).

Molenlanden zet in op het maken van een perspectiefplan per gezin, met hierin scenario's. Hierin ligt een rol weggelegd voor het sociaal team. Door aandacht te hebben voor het gezin als geheel is de verwachting dat de doorlooptijd van trajecten wordt verkort. Het hulpverleningsplan voor de client wordt met de client gemaakt en richt zich op het lange termijn perspectief. Hierdoor wordt niet slechts gekeken naar in te zetten hulp op de korte termijn maar zorgt het voor een scherpere

omschrijving wat op de lange termijn behaald moet worden en haalbaar is. Hiermee wordt de opdracht aan een eventueel in te zetten zorgaanbieder scherper, mogelijk korter van duur, maar zorgt het ook voor een kritische blik óf er een zorgaanbieder als extra hulp ingezet dient te worden.

Wat gaan we doen

- Van actieplan kind naar perspectiefplan per gezin, met scenario's
- Project 'Anders Zorgen' van Stichting Jeugdteams (SJT)⁶

Onze geplande acties

Onderdeel	Planning
Van actieplan kind naar perspectiefplan per gezin, met scenario's	Q3 2020
Project 'Anders Zorgen' (SJT)	Q3 2020

Onze investering

Onderdeel	Kosten
Van actieplan kind naar perspectiefplan per gezin, met scenario's	n.v.t.
Project 'Anders Zorgen' (SJT)	n.v.t. (onderdeel begroting SOJ)

Onze beoogde resultaten

- 30% daling van de duur van trajecten
- 3 % daling kosten AWBZ/ specialistische GGZ/J&O

3.5 Meer invloed op rechtstreekse verwijzingen

De gemeente heeft geen invloed op álle verwijzingen. Veel van de verwijzingen verlopen rechtstreeks via medisch specialisten (waaronder huisartsen) of via rechters en Gecertificeerde Instellingen (voor Zuid-Holland Zuid: Leger des Heils, Willem Schrikker Groep en Jeugdbescherming West). De gemeente heeft geen 100% controle maar is wel 100% verantwoordelijk voor het bieden van jeugdhulp aan de kinderen, plus voor de betaling van de facturen. Reden genoeg om invloed te willen op deze rechtstreekse verwijzingen.

De samenwerking met huisartsen is belangrijk, evenals dat het belangrijk is dat huisartsen op de hoogte zijn van preventieve middelen.

Samenwerking in de veiligheidsketen is ook belangrijk. Hiertoe neemt de jeugdbeschermingsketen zitting in het sociaal team. Zo raken kinderen niet uit beeld en worden gezinnen als geheel van een treffend plan voorzien.

Wat gaan we doen

- Voortzetten van de Jeugdmodule (samenwerking met de huisartsen), met verbeterde opdracht

⁶ Dit project is gericht op een gedragsverandering bij jeugdprofessionals gericht op kostenbewustzijn, kijken naar de leefwereld van kinderen en hun ouders, lange termijnperspectief en prioriteit leggen bij casusregie.

- Opzetten bestuurlijk overleg huisartsen (onderdeel van de jeugdmodule)
- 2 fte Jeugdbescherming in het lokaal team

Onze geplande acties

Onderdeel	Planning
Jeugdmodule (huisarts)	2020 (oude opdracht) 2021 – 2023 (nieuwe opdracht)
Opzetten bestuurlijk overleg huisartsen	Q3 2020 (onderdeel jeugdmodule)
2 fte Jeugdbescherming in het lokaal team	Q3 2020

Onze investering

Onderdeel	Kosten
Jeugdmodule (huisarts)	€ 85.000,- incidenteel per jaar Voor de periode 2021 – 2023 (totale kosten € 208.000,-)
Opzetten bestuurlijk overleg huisartsen	n.v.t.
2 fte Jeugdbescherming in het lokaal team	n.v.t. (projectinzet onderdeel van begroting SOJ/ transformatiebudget)

Onze beoogde resultaten

- 10% afname doorverwijzing naar specialistische GGZ door huisartsen
- 10 % afname doorverwijzing JB/JR door GI
- 7 % afname kosten specialistische GGZ
- 2 % daling kosten Jeugdbescherming

3.6 Beter regisseren van extra hulp

Onze verantwoordelijkheid voor de jeugdhulp maakt treffende procesregie vanuit de gemeente noodzakelijk. Hiervoor zijn verschillende elementen nodig. Dit vraagt om:

1. Inzicht in het gebruik van jeugdhulp (extra hulp) waardoor een meer gericht aanbod mogelijk gemaakt kan worden
2. Invloed op aanbieders (contractbeheer) en verwijzers
3. Casusregie door de jeugdprofessionals

Meer inzicht

Het dashboard van de SOJ maakt het mogelijk meer inzicht te hebben. Dit heeft geleid tot de wetenschap dat de verhoging van de kosten van Jeugdhulp in Molenlanden wordt veroorzaakt doordat er duurdere hulp wordt ingezet (specialistische GGZ, pleegzorg, jeugdbescherming/jeugdreclassering) en doordat er een stijging is van het aantal cliënten (vooral bij begeleiding/dagbesteding). De stijging van kosten en aantallen is een landelijke trend. Het gericht zoeken naar data op het gebied van begeleiding en dagbesteding heeft veel informatie opgeleverd voor de lokale inrichting van 'middelen naar de voorkant'. Op het gebied van pleegzorg is nog onvoldoende informatie om een gerichte aanpak te realiseren. Hiervoor wordt een verkennend traject met de Gecertificeerde Instellingen (GI) opgezet.

Meer gericht aanbod

In het aanbieden van ondersteuning en hulp zit een gradatie. Preventie, eerstelijns hulp en tweedelijns hulp. Daarnaast kan er ook sprake zijn van een arrangement. Een combinatie van verschillende soorten hulp en ondersteuning. Dan moet dit aanbod er wel voldoende zijn. Dit betekent ook dat er aanbod gecreëerd zal moeten worden als dit er niet is, meer maatwerk. Vanuit de wens dat onze kinderen nabij zijn, geldt dat ook voor residentiële jeugdhulp. Voor deze specifieke projecten worden ook ouders, voogden en, waar mogelijk, kinderen betrokken. Het gaat hierbij in eerste instantie om pleegzorg, begeleiding en dagbesteding. Dit onderdeel heeft ook een relatie met signalering, preventie en een sterkere indeling eerstelijns en tweedelijns, zoals besproken in 3.1, 3.2 en 3.3.

Meer invloed op aanbieders en verwijzers

Uit de cijfers blijkt dat, relatief gezien:

1. Huisartsen veel doorverwijzen naar gespecialiseerde geestelijke gezondheidszorg
2. Rechters verwijzen veel door naar jeugdbescherming
3. Gecertificeerde Instellingen verwijzen naar pleegzorg

De gemeente heeft hier geen 100% controle op maar kan dit wel beïnvloeden. Het helpt om de samenwerking te verbeteren met GI en huisartsen. Inzet van de jeugdmodule en een periodiek bestuurlijk overleg is bedoeld om de samenwerking met de huisartsen te verbeteren.

Samenwerking met de GI's wordt verbeterd door het toevoegen van formatie in de sociaal teams. Daarnaast zal in samenspraak een perspectiefplan worden opgesteld, waar ook de aanbieder dan aan gehouden is (zie ook 3.4). Meer invloed op aanbieders wordt verder uitgewerkt in 3.8.

Betere casusregie

Wordt verder uitgewerkt in 3.7.

Wat gaan we doen

- Inzicht en verdiepende informatie via dashboard SOJ en andere data
- Het opzetten van een verkennend traject met de GI op het gebied van pleegzorg
- Nieuw aanbod in de driehoek onderwijs, begeleiding en thuis (onderdeel van project middelen naar de voorkant)
- Samen met de aanbieders werken conform het perspectiefplan

Onze geplande acties

Onderdeel	Planning
Inzicht via dashboard SOJ en andere data	Doorlopend
Verkennend traject pleegzorg	Q2/Q3 2020
Nieuw aanbod in de driehoek onderwijs, begeleiding en thuis	September 2020 - september 2021 (pilot)
Samenwerking via perspectiefplan	Q3 2020 (zie 3.4)

Onze investering

Onderdeel	Kosten
-----------	--------

Inzicht via dashboard SOJ en andere data	n.v.t.
Verkennd traject pleegzorg	€ 18.000 incidenteel per jaar Voor de periode 2021 – 2023
Nieuw aanbod in de driehoek onderwijs, begeleiding en thuis	€ 31.840 (2020, budget begroting SOJ/transformatiebudget)
Samenwerking via perspectiefplan	n.v.t. (zie 3.4)

Onze beoogde resultaten

- Hulp eerder in meer reguliere vorm; thuisbegeleiding
- 1% daling kosten gerelateerd aan pleegzorg
- 4% daling kosten J&O/dagbesteding

3.7 Ontwikkelen regie en hulp sociaal team

Een belangrijke gedachte om de jeugdhulp te decentraliseren was dat het lokaal team kinderen en hun ouders kon begeleiden en een goede casusregie zou voeren. Die gedachte geldt nog steeds. De afgelopen periode is dit onvoldoende in de praktijk gebracht.

Het dashboard SOJ laat zien dat met name bij begeleiding/dagbesteding meer wordt doorverwezen door de jeugdprofessionals. Dat is een ontwikkeling die haaks staat op de oorspronkelijke bedoeling. De reden is dat de professionals te weinig ruimte hebben om zelf de begeleiding te bieden en dat zij geen wachtlijsten voor intake of hulp willen creëren voor Molenlanden. De hoge caseload van de jeugdprofessionals veroorzaakt ook onvoldoende tijd voor stevige casusregie. Er wordt nog vaak hulp verlengd en onvoldoende tijdig het goede gesprek gevoerd met de aanbieder over afbouw of beëindiging van hulp. Om dit mogelijk te maken zal er ruimte gecreëerd moeten worden bij de jeugdprofessionals. Dit vraagt een extra investering. Deze inzet is een belangrijk onderdeel van het regionale project ‘middelen naar de voorkant’. Dit project is erop gericht om lokaal aanbod te creëren waardoor er minder zal worden doorverwezen naar de regionale zorgmarkt. Daarnaast wordt ingezet op capaciteit om een betere casusregie mogelijk te maken. Dit laatste gebeurt ook via het project ‘Anders Zorgen’ dat regionaal wordt ingezet via de Stichting Jeugdteams (SJT).

Naast uitbreiding van de formatie jeugdprofessionals wordt de mogelijkheid van het instellen van een wachtlijst uitgewerkt. Niet elke vraag om hulp of ondersteuning is direct dringend. Het instrument wachtlijst wordt vooral ingezet in het kader van kostenbeheersing, op het moment dat het beschikbare budget van dat jaar de bodem nadert. Alleen zo kunnen we voorkomen dat de stijging van de kosten doorgaat. Er zal een nadere uitwerking worden gemaakt voor welke hulp- en ondersteuningsvragen dit precies geldt. Hierbij zal worden afgewogen welke zaken op een wachtlijst kunnen. Het instellen van een wachtlijst betekent echter wel dat preventief werken vanuit het sociaal team onder druk komt. Onze 1^e lijns hulp (sociaal team en preventieve mogelijkheden) is juist bedoeld om zo vroeg mogelijk in te zetten. Onze 2^e lijns hulp echter pas als het echt niet anders kan. Indien het gaat om verlengingen zal kritisch worden gekeken naar het behaalde resultaat. Bij uitblijven van resultaat wordt hulp niet verlengd maar een pauze-periode ingelast om juiste (alternatieve) hulp te inventariseren. Indien het plafond

van budgetten van specialistische jeugdhulp is bereikt zal een wachtlijst worden ingezet, noodzakelijke uitzonderingen daargelaten.

Het instellen van een wachtlijst heeft een relatie met de regionale maatregel 'afschaffen nee-tenzij regeling'⁷. Zolang deze regeling er nog wel is, wordt een drempel voor een akkoord van gedragswetenschapper en/of leidinggevende ingebouwd.

Wat gaan we doen

- 3 fte extra jeugdprofessional, gecombineerd takenpakket casusregie met beperkte caseload en aanbieden van trainingen en hulpverlening op het gebied van opvoeding en begeleiding van ouders en kinderen
- Project 'Anders Zorgen' (SJT)
- Opdracht SJT 2021 integraal, lokaal en resultaatgericht
- Besluit nemen over wachttijden bij het sociaal team (jeugdprofessionals)
- Herijking visie sociaal team (zie 4.2)

Onze geplande acties

Onderdeel	Planning
3 fte extra jeugdprofessional, gecombineerd takenpakket casusregie met beperkte caseload en aanbieden van trainingen en hulpverlening op het gebied van opvoeding en begeleiding van ouders en kinderen	Q4 - 2020 (1 fte) Q1 - 2021 (totaal 3 fte) (zie 3.3)
Project 'Anders Zorgen' (SJT)	Q3 2020 (zie 3.4)
Opdracht SJT 2021	Zie traject Governance bij 3.8
Besluit over wachttijden sociaal team	Q4 2020
Herijking visie sociaal team	Q1 2021 (zie 4.2)

Onze investering

Onderdeel	Kosten
3 fte extra jeugdprofessional, gecombineerd takenpakket casusregie met beperkte caseload en aanbieden van trainingen en hulpverlening op het gebied van opvoeding en begeleiding van ouders en kinderen	€ 157.000 incidenteel per jaar Voor de periode 2021 - 2023 € 117.420 structureel, reeds begroot
Project 'Anders Zorgen' (SJT)	n.v.t. (zie 3.4)
Opdracht SJT 2021	n.v.t.
Besluit over wachttijden sociaal team	n.v.t.
Herijking visie sociaal team	n.v.t.

Onze beoogde resultaten

- Zie indeling 1e en 2e lijnshulp (3.3) en perspectiefplan (3.4)

⁷ Het besluit over het afschaffen van de nee-tenzij regeling is nog niet definitief genomen, maar is uitgesteld, om tijd te nemen voor een beter uitgewerkt voorstel.

3.8 Versterken contractuele en regionale invloed

De extra hulp die aangeboden wordt is gespecialiseerde jeugdhulp. Diverse aanbieders zijn hiervoor in beeld. Er zijn verschillende vormen van opdrachtgeverschap: conform AWBZ (budgetten per aanbieder, producten met tarieven), regisseursmodel (in uren of in resultaten), veilingmodel en populatiebekostiging en varianten hiervan. Die hulp kan gesubsidieerd worden of ingekocht. Ook daar zijn weer verschillende vormen voor: Open house, het Zeeuws model en (onderhandse) aanbesteding.

Op dit moment wordt het aanbod gespecialiseerde jeugdhulp op regionaal niveau met 9 andere gemeenten geregeld. Hiervoor is een serviceorganisatie opgezet via de GR Gezondheid & Jeugd. De afgelopen jaren is er sprake geweest van een open house constructie. Dat heeft voor- en nadelen. Belangrijkste nadeel is dat we te maken hebben met veel aanbieders waar onvoldoende contractbeheer over gevoerd kan worden.

Nieuw inkoopkader en opzet van de governance

Vanaf 2022 zal sprake zijn van een nieuw inkoopkader. In februari 2020 is gestart met een regionaal traject om na te gaan hoe dit kader eruitziet, maar ook welke vorm past bij de ambitie van Molenlanden. Aandachtspunten voor Molenlanden is het inbedden van een passend lokaal aanbod. Concreet wordt gemaakt hoe dat vanaf 2022 versterkt kan worden. Hierbij wordt opgemerkt dat Molenlanden momenteel vooral samenwerkt met 15 aanbieders. Die relaties en continuïteit van zorg worden behouden.

Naast het inkoopkader is ook de huidige governance, de opdracht aan SOJ en SJT, aan een herijking toe. Deze twee onderdelen hebben een relatie met elkaar. De opdracht en voortbestaan van SOJ in deze vorm is afhankelijk van de vraag hoe hoog het budget zal zijn en op welke manier we de inkoop organiseren.

Afgeleid van onze ambitie is Molenlanden van mening dat de jeugdprofessionals meer invloed moeten hebben op de resultaten en duur van trajecten. Op dit moment is dat nog onvoldoende het geval. Dit komt ook door opstelling van aanbieders en/of GI's. Dit vraagstuk wordt meegenomen in het traject inkoop 2022.

Molenlanden vindt ook dat de eigen verantwoordelijkheid van ouders en kind meer serieus genomen moet worden. Hulpverleners moeten vertrouwen moeten hebben in het eigen kunnen van een kind of van een ouder en dat leidt mogelijk tot het loslaten, terwijl soms de reactie als 'hulpverlener' is: gaat dat wel goed? Dit moet van een kader worden voorzien waarin wenselijkheid en risico's een plek hebben. Ook dit punt wordt meegenomen in het traject inkoop 2022 en past ook binnen het normaliseren (3.1/3.2/3.3). Dit heeft ook een relatie met het laagdrempelig aanbieden van informatie voor inwoners met een hulpvraag. Dit zodat zij ook zelf door het hulplandschap kunnen navigeren. De overheid is tenslotte niet altijd nodig.

Op dit moment wordt de gemeentelijke opdracht richting SJT regionaal geregeld, via SOJ. Er is sprake van een opdrachtnemer – opdrachtgever relatie. Daar past een opdracht bij die direct van de gemeente komt en gesprekken die we voeren over de lokale wensen. Daarnaast is er noodzaak tot meer sturing vanuit gemeente richting

SOJ op gebied van inkoop en contractering en kaders van zorgaanbieders. Het gaat hierbij niet alleen om de opdracht die wordt verleend aan de organisatie, maar ook om mogelijkheid voor lokale input tijdens belangrijke besluitvormingsmomenten. Dit punt wordt meegenomen in het traject 'Governance'.

Tot slot zet Molenlanden in op het verkrijgen van (lokaal) invloed en sturing op de aanbieders. Dat is mogelijk via het inkoopkader. Via het project 'middelen naar de voorkant' wordt ingezet in op lokaal aanbod via het sociaal team. De komende periode wordt nagegaan voor welke producten dat nog meer mogelijk zou zijn. Daarnaast is het inkooptraject 2022 van belang. Welke doelen willen we bereiken en welke vorm van inkoop past daarbij. Uit het dashboard SOJ blijkt bijvoorbeeld dat met name met 15 aanbieders samengewerkt wordt op het gehele veld van jeugdhulp (Met uiteraard ook nog een aantal organisaties die minder vaak worden ingezet). Hieruit is de conclusie getrokken dat voor Molenlanden een open house vorm niet nodig is. Dit punt wordt meegenomen in het traject 'Governance' en 'inkoop 2022'.

Wat gaan we doen

- Inkoop 2022 realiseren met de hiervoor genoemde punten
- Governance / herijking opdracht SOJ / SJT

Onze geplande acties

Onderdeel	Planning
Inkoop 2022	2020-2021
Governance / herijking opdracht SOJ/SJT	Q 2 2020

Onze investering

Onderdeel	Kosten
Inkoop 2022	n.v.t. (ureninzet plus begroting SOJ)
Governance / herijking opdracht SOJ/SJT	n.v.t.

Onze beoogde resultaten

- Daling aantal aanbieders
- 7% daling kosten verlenging jeugdhulp
- Meer lokale inzet aanbod

3.9 Regionale maatregelen

Ook regionaal wordt ingezet op het terugdringen van de kosten. In het Plan van Aanpak Grip op Jeugdhulp Zuid-Holland Zuid (Van Montfoort, 26 april 2019) en het bijbehorend Plan van Aanpak (26 mei 2019) zijn maatregelen geformuleerd om meer grip op de jeugdhulp en transformatie in de regio Zuid-Holland Zuid te krijgen.

Met de gepresenteerde doelen zijn deze – gezamenlijk afgesproken – maatregelen ingebed. Het gaat om:

- Het vergroten van het zicht op de jeugdigen en gezinnen
- Het opstellen van een lokaal plan van aanpak
- De inzet van een praktijkondersteuner jeugd (jeugdmodule)

- Verbinding verbeteren tussen onderwijs en lokaal team
- Afbouwen van het aantal uithuisplaatsingen
- Verbetering van de samenwerking met de jeugdbeschermingsketen
- Versterken van het voorliggend veld (in Molenlanden preventie)
- Project middelen naar de voorkant
- Project 'Anders Zorgen' SJT
- Normaliseren; kader jeugdhulp

Over het afschaffen van de nee-tenzij regeling (instellen wachtlijst of verhogen budget) is regionaal nog geen uitspraak gedaan. In deze aanpak is de visie van Molenlanden hierop duidelijk opgenomen. Gemeente Molenlanden streeft ernaar om vrij te blijven van wachtlijsten bij de aanmeldingen voor het sociaal team. Een wachtlijst aan de voorkant is immers contrasterend met het voornemen om preventief te werken en zo adequaat mogelijk hulp te bieden. Ten opzichte van verlengingen of verwijzingen naar specialistische hulp wordt door de gemeente in kwartaal 3 en 4 concrete veranderideeën ontworpen. Een uitwerking van diverse varianten van een nieuw inkoopkader moeten middels de voor- en nadelen een kader bieden om als gemeente (politiek en ambtelijk) de gewenste afweging te maken. Als gemeente zijn we van mening dat het mogelijk moet zijn om én geen wachtlijst te hoeven hanteren én voldoende specialistische Jeugdhulp te kunnen bieden binnen het nagestreefde budget. Binnen de scenario's die worden voorgelegd zal aandacht worden besteed aan de wijze waarop contractmanagement vanuit de SOJ al dan niet gemeente gewenst is.

Tot slot is ook de inkoop 2022 opgenomen in deze aanpak.

De lijst met regionale maatregelen genoemd in Grip op Jeugdhulp is niet uitputtend meegenomen in deze voorliggende notitie. Wel de belangrijkste, degene die ook lokaal van invloed zijn. Er zijn veel projecten en maatregelen. De acties zijn niet altijd te splitsen in regionaal of lokaal en lopen door elkaar heen. Een overzicht is opgenomen in bijlage 2.

Molenlanden wendt haar invloed actief aan via het Algemeen Bestuur van DG&J, de auditcommissie, het aanjaagteam, het ambtelijk overleg en het Netwerk MT+ sociaal.

3.10 Evaluatie

Bovenstaand is de inzet per ontwikkellijn aangegeven. In onderstaande tabel is het financiële resultaat per jaar aangegeven. Deze tabel is ook opgenomen in bijlage 3. In deze bijlage zijn ook de kosten en opbrengsten per ontwikkellijn opgenomen.

	2021	2022	2023	2024
Kosten	€ 1.095.161,00	€ 995.161,00	€ 995.161,00	€ 995.161,00
Baten	0	€ 1.493.054,00	€ 1.993.054,00	€ 1.993.054,00
Resultaat	€ 1.095.161,00	€ 497.893,00	€ 997.893,00	€ 997.893,00

Conclusie is dat eind 2022 het eerste financiële resultaat wordt verwacht na de start van de acties met ingang van juli 2020. Veel acties worden tegelijkertijd ingezet. Het is belangrijk hierin prioriteiten te stellen. De planning per actie is opgenomen in bovenstaande paragrafen. Deze planning zal tussentijds bijgesteld worden indien de resultaten daarom vragen. De effecten van de gewijzigde inzet wordt gemonitord. De gemeenteraad wordt halfjaarlijks geïnformeerd over de voortgang en met de cijfers uit het dashboard van de SOJ. Een tussenevaluatie is gepland in het eerste kwartaal van 2022.

3.11 Risico's

Er zijn risico's met deze aanpak gemoeid. De volgende risico's worden onderschreven. Achter het risico is de beheersmaatregel opgenomen.

- Als de verschillende trajecten zoals opgenomen in deze aanpak doorgang vinden dan leidt dat tot minder mogelijkheden voor inwoners, waaronder verminderde keuzevrijheid, tot de mogelijkheid op een wachtlijst geplaatst te worden of specifieke wensen niet langer vergoed te krijgen. Dit risico zal zich voordoen. Het is daarom zaak dat de gemeente de besluiten bewust neemt. Voor uitzonderlijke situaties zal een besluit van het college nodig zijn.
- Complexiteit in afstemming. De samenhang tussen projecten en partners is groot. De belangen zijn verschillend. De inzet is erop gericht zoveel als mogelijk af te stemmen. Molenlanden ervaart ook dat het juist belangrijk is stelling te nemen om zo invloed uit te oefenen op een veld waarin veel onzekerheid bestaat.
- Het moeten instellen van een wachtlijst bij het sociaal team en voor hulpverlening vanuit de zorgmarkt houdt risico's in. Een zorgvuldige afweging moet worden gemaakt en tegelijkertijd houdt het in dat wachtlijstbeheer moet worden ingericht. Hier gaat capaciteit mee gemoeid.
- Voor de uitvoering van het plan is toereikende ambtelijke inzet nodig. Het risico is dat er de huidige ambtelijke capaciteit onvoldoende is. Er is geld geraamd om benodigde projectleiding in te kunnen zetten. Desalniettemin kan het totaal ontoereikend zijn. Dat mag het resultaat niet beïnvloeden. Mocht dit zich voordoen wordt een apart voorstel gedaan aan het college.

4. Concreet plan van aanpak vanuit Sociaal Team

Met voorgenoemde ambities en projecten krijgen de jeugdprofessionals binnen het sociaal team-construct diverse veranderopdrachten mee. De gemeente heeft hier de regierol in. Echter het sociaal team wordt gevormd door medewerkers van de gemeenten en medewerkers van aanbieders (net zo zeer collega's maar met een andere 'moederorganisatie').

Vanwege de aparte status is het cruciaal dat de gewenste veranderingen goed, en gezamenlijk, worden geïmplementeerd. Hierbij wordt door de diverse uitbreidingen het sociaal team ook in aantal groter. Dit leidt tot een noodzakelijk heroriëntatie.

4.1 In te bedden veranderingen

Resumerend zijn de in te bedden veranderingen de volgende:

- Inbedden inzet op preventief vlak. 1 fte van de jeugdprofessional inzetten op gebied van groepswork daar waar dit een actueel thema is en meerwaarde is aangetoond;
- Samenwerking met stichting welzijn en jongerenwerk nader vormgeven (uitbreiden) om meer alternatieven te kunnen bieden voor specialistische jeugdhulp;
- Hulpverlening integraal benaderen door alle medewerkers uit het sociaal team vanuit het principe één plan en één regisseur te laten werken. Dit uitgangspunt betekent dat er aandacht is voor meerdere leefgebieden. Er is één eerste contactpersoon voor de client. De diversiteit van expertise in het sociaal team (expertise voor alle leeftijden van o.a. Avres, Wmo, Mee-Vivenz) maakt dat de hele omvang van alle problematiek kan worden benaderd. Daarin is er vanuit het sociaal team altijd een eerste contactpersoon en waar nodig wordt het hulpverleningstraject aangevuld door een tweede collega met andere expertise al dan niet actief of consulterend binnen de casus;
- Het uitgangspunt inbedden dat specialistische jeugdhulp pas wordt ingezet als dit noodzakelijk is voor de ontwikkeling en veiligheid van het kind en pas wanneer het sociaal team na eigen hulpverleningsinzet of die vanuit het preventieve voorveld (waaronder buurtgezinnen/stichting welzijn-jongerenwerk/vrijwilligers/netwerk) geen resultaten heeft bereikt;
- Verminderen caseload medewerkers door uitbreiding van de teams met als doel casusregie, effectiever werken, meer kwaliteit bieden, minder doorverwijzen naar specialistische hulp of door intensievere regie deze specialistisch hulp te laten slagen;
- We hanteren specifieke richtlijnen rondom werken met wachtlijsten (zie 3.7);
- Opdrachtgeverschap vanuit het sociaal team richting zorgaanbieders ten aanzien van contractmanagement en declaratiegedrag.

4.2 Heroriëntatie op het sociaal team

De vormgeving van de gewenste manier van werken leidt samen met een evaluatie van het huidige construct (meerdere organisaties in één team) tot een beslissing of de huidige opzet gehandhaafd blijft in de toekomst. De vormgeving van het sociaal

team wordt hiertoe vergeleken met voorbeelden uit andere gemeenten. Dit vergelijk leidt tot inzichten die vertaald kunnen worden in de beste opzet voor Molenlanden.

In uiterlijk kwartaal 1 van 2021 wordt besloten over:

- De structuur sociaal team, de grootte en de expertise-samenstelling;
- De afweging of een apart team met specialistische hulpverleningsexpertise moet worden opgericht (als vliegende brigade in Molenlanden);
- De werkwijze binnen het sociaal team, waarbij het gaat over een eventuele splitsing van professionals die óf casusregisseur óf hulpverlener zijn (generalist versus specialist).

4.3 Wat gaat het sociaal team doen:

Maatregelen/projecten in het kader van hulpverlening, regie, hernieuwde samenwerking en werkwijze

- Met de inzet van 3 fte Jeugdprofessionals in 1-1-2021 worden in 2021 72 minder verwijzingen gedaan. Deze jeugdprofessionals hebben hulpverleningsexpertise en verlenen zelf hulp/groepswork. In geval van noodzakelijke specialistische jeugdhulp wordt er regie gevoerd met duidelijke doelstellingen en maandelijkse tussenevaluatie met de zorgaanbieder. Trajecten zonder resultaat worden niet verlengd.
- Jeugdprofessionals-ggz zullen per 1-1-2021 aan minimaal 41 cliënten hulpverlening om verwijzingen naar de specialistische ggz te voorkomen. Ieder kwartaal schuift een ambtenaar met de wethouder aan bij de overleggen van de huisartsengroep in Molenlanden. Er wordt één fte vanuit een zorgaanbieder gekoppeld aan het sociaal team, zie project middelen naar de voorkant.
- Er komen twee jeugdbeschermingsmedewerkers binnen het sociaal team werken per 1-09-2020. Zij zullen meerdere dagen op locatie aanwezig zijn en deze uren voor samenwerking met het sociaal team beschikbaar zijn. Ieder kwartaal wordt deze samenwerking geëvalueerd.
- Het project 'anders zorgen' is gestart. Tussen 1-5-2020 en 1-11-2020 worden werksessies ingezet om de nieuwe benadering vanuit het sociaal team te implementeren.
- Het actieplan wordt een perspectiefplan.
- Vaste schakels vanuit het sociaal team voor scholen worden direct geconsulteerd bij gesignaleerde problematiek.

Regie op kosten

Eens per kwartaal zal de leidinggevende aan de professionals van het sociaal team inzicht verschaffen in declaratiegedrag en kosten die voortvloeien uit ingezette specialistische jeugdhulp. Het uitgangspunt van de gemeente is dat kostenbewustzijn bij de professionals sociaal team belangrijk is maar de hoofdzakelijke focus van professionals uit het sociaal team moet liggen op hulpverlening en inhoudelijk/procesmatige regie in plaats van contractmanagement. De professionals zijn daarnaast te duur voor voortdurende financiële administratieve wijzigingen. Met de SOJ zal daarom eens per kwartaal de kosten specialistische jeugdhulp worden geëvalueerd en nieuwe afspraken en doelstellingen worden gemaakt. Uiterlijk in kwartaal 2 van 2020 moet er met SOJ een concreet verbeterplan

liggen hoe zorgaanbieders in de toekomst betreft declaratiegedrag maar zeer beperkt kunnen afwijken van een verwijzing want op dit moment heeft de zorgaanbieder alle vrijheid in declaratiegedrag ongeacht de gegeven opdracht vanuit het sociaal team.

5. Wijze van organiseren

In dit plan van aanpak zijn diverse activiteiten benoemd die uitgevoerd moeten worden. Aan zet zijn (1) de gemeente (ook in samenwerking met de regio) en (2) het sociaal team.

5.1 Inzet projectmatige aanpak

De gemeente kiest voor de implementatie van een projectmatige aanpak. Dit leidt tot de inrichting van de aansturingsdriehoek met bestuurlijk opdrachtgever, ambtelijk opdrachtgever en projectleiderschap. Hierbij is sprake van een ambtelijke werkgroep voor de uitvoering van de plannen. Een aparte positie is er voor de controller die vanuit zijn verantwoordelijkheid de ontwikkeling van de kosten monitort en landelijk actief is om tot een betere verdeelsleutel van het gemeentefonds te komen.

Vanuit de projectorganisatie is contact met de griffie, zodat de gemeenteraad tijdig in positie kan worden gebracht.

Monitoring en informatie

We werken vanuit een projectstructuur, hiermee borgen we voortgang van de acties, afstemming en samenhang, monitoring en evaluatie.

De gemeenteraad wordt halfjaarlijks geïnformeerd over de voortgang en met de cijfers uit het dashboard van de SOJ. In het eerste kwartaal van 2022 zal een tussenevaluatie plaatsvinden. Deze tussenrapportage wordt met uitkomsten en eventuele voorstellen ter verbetering voorgelegd.

Kwaliteit

Kwaliteit wordt geborgd door de integrale manier van werken (regiegroep), door het borgen van de relatie beleid en uitvoering

Projectkosten

Voor de uitvoering van de aanpak is € 100.000 gereserveerd. Dit maakt de benodigde inzet voor de projectorganisatie en eventuele extra ambtelijke expertise mogelijk gedurende de periode van de eerste anderhalf jaar. Deze inzet is nodig omdat de huidige capaciteit niet toereikend is voor deze transformatie.

Communicatie

Er is aandacht voor de communicatie met kinderen, ouders, aanbieders, betrokken partnerorganisaties, adviesraden en gemeenten in de regio. Per deelproject wordt een aparte communicatieaanpak gemaakt.

Risico's

De risico's die met deze aanpak zijn gemoeid staan beschreven in paragraaf 3.11.

Bijlage 1 - Cijfers

De Serviceorganisatie Jeugd (SOJ) heeft in november 2019 een dashboard opgeleverd. Het dashboard biedt inzicht in werkelijk gebruik en kosten van jeugdhulp in natura. Dit betekent dat de cijfers dagelijks wijzigen na ontvangst van een declaratie. Een eerste inzicht in de cijfers van december 2019 is in de notitie Jeugdhulp (be)grijpen aan college en raad gepresenteerd. In de periode vanaf januari 2020 hebben we meer inzicht verkregen door gesprekken en data. Onderstaand bieden wij u dit inzicht. Het betreft de cijfers die verkregen zijn op peildatum 10 mei 2020.

Ontwikkeling budgetgebruik

In onderstaande tabel is inzichtelijk gemaakt welke kosten de gemeente de afgelopen jaren had voor jeugdhulp. De kolom daadwerkelijk gebruik zijn de kosten die gemaakt zijn voor de hulp van kinderen uit Molenlanden, maar omdat we tot en met 2019 solidair waren in de regio zit hier een verschil met de bijdrage. Molenlanden heeft in de afgelopen jaren meer gebruikt dan dat betaald is.

	Daadwerkelijke kosten zorgmarkt	Bijdrage zorgmarkt	Bijdrage inzet SOJ en SJT	Totale bijdrage
2018	€ 7.503.631	€ 7.344.965	€ 1.294.516 (Giessenlanden en Molenwaard samen)	€ 8.639.481 (Giessenlanden en Molenwaard samen)
2019	€ 8.240.212	€ 7.905.776	€ 1.289.288	9.195.064

Op 5 maart 2020 is in het AB een besluit genomen over het solidariteitsbeginsel. Dit wordt afgeschaft. Voor gemeente Molenlanden heeft het afbouwen van de financiële solidariteit negatieve gevolgen. In de door de DG&J destijds aangeboden stukken, gebaseerd op de 2^e burap 2019, zou de bijdrage van Molenlanden op basis van het profijtbeginsel € 1.105.453 hoger zijn dan op basis van solidariteit. Hierbij is nog geen rekening gehouden met de financiële effecten uit het Plan van Aanpak Grip op Jeugdhulp Zuid-Holland Zuid (de opgelegde jaarlijkse taakstelling van 5 miljoen over een periode van drie jaar). Daarnaast willen wij hier ook de informatie uit de Kamerbrief van ministers De Jonge en Dekker noemen. Er loopt op dit moment een onderzoek of, en zo ja in welke mate, gemeenten structureel extra middelen jeugdhulp nodig hebben. Dit onderzoek zou in het najaar 2020 zijn afgerond⁸. Inmiddels wordt aangegeven dat dit is uitgesteld naar een later tijdstip.

In de begroting van Molenlanden zijn op dit moment voor de komende periode de volgende bedragen opgenomen ten behoeve van Jeugdhulp, inclusief de kosten inzet SOJ en Jeugdprofessionals. Hierbij is rekening gehouden met de regionale bezuiniging van 5 miljoen per jaar. Dit is de bijdrage die we betalen aan de SOJ, exclusief lokale projecten en maatregelen zoals genoemd in hoofdstuk 3.

⁸ Kamerbrief minister Hugo de Jonge en minister Sander Dekker, Naar een betere organisatie van jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering, 7 november 2019

Begroting Molenlanden Jeugdzorg		
2020		€ 9.090.706,00
2021		€ 8.686.066,00
2022		€ 8.305.704,00
2023		€ 8.305.704,00

In de Zomernota 2020 wordt de bijdrage voor 2020 aangepast op basis van de voorschotnota, waarin is verwerkt de gewijzigde verdeelsleutel (voor ML 149.179 voordelig) en 20% afbouw solidariteit (221.091). De bijdrage 2020 wordt dan € 9.162.618 (dit is een voorschot waarbij rekening is gehouden met die taakstelling van 5 miljoen. Of we dit halen zal blijken uit de 2^e burap van de SOJ).

Met ingang van 2021 nemen we op, conform de aangeboden begroting die u als raad heeft gekregen bij de zienswijze:

2021 8.752.328 + afb solidariteit 552.727 = 9.305.054

2022 8.368.966 + afb solidariteit 884.362 = 9.253.329

2023 8.368.854 + afb solidariteit 1.105.453 = 9.474.307

Hierbij wordt wel de kanttekening gemaakt dat afgevraagd kan worden of het ambitieuze financiële kader zal worden gerealiseerd (3 x 5 miljoen bezuinigen). Zie hiervoor ook uw zienswijze.

Clënten, producten en verwijzers

Het aantal cliënten per jaar is van 2015 tot en met 2017 rond de 900 geweest. Vanaf 2018 komt daar verandering in. In 2018 zijn er 952 unieke cliënten. In 2019 is dit gestegen naar 1.002. Deze cijfers zijn exclusief de cliënten die rechtstreeks worden begeleid via het jeugdteam. In 2019 waren dat er 159. Daarnaast zijn er ook cliënten die via een PGB hulp krijgen. Deze cijfers zijn niet opgenomen in het Dashboard. In 2019 waren dit 67 cliënten. In totaal dus 1.228 kinderen. Dit betekent dat de cijfers die in Jeugdhulp (be)grijpen staan opgenomen niet meer correct zijn. In Molenlanden krijgt 1 op de 10 kinderen jeugdhulp. Volgens het Nederlands Jeugdinstituut is dat in Nederland 1 op de 8^e. Dit betekent dat er vanaf 2018 een stijgende lijn zit in het aantal cliënten dat gebruik maakt van jeugdhulp in Molenlanden. Wel is dit lager dan het Nederlands gemiddelde en het gemiddelde in Zuid-Holland Zuid.

Overzicht cliënten per product 2019 Molenlanden		
Bron: Dashboard SOJ peildatum 1-5-2020		
AWBZ	192	14,3%
BGGZ	67	5,0%
EED	111	8,3%
J&O	125	9,3%
JBJR	177	13,2%
LTA	39	2,9%

⁹ het groeiend zorggebruik, duiding en aanpak (2019, Tom van Yperen, Ans van de Maat, Joanka Prakken).

Pleegzorg	85	6,3%
SGGZ	524	39,0%
Vervoer	24	1,8%
TOTALEN SYSTEEM	1002	unieke cliënten

Kinderen in Molenlanden maakten met name gebruik van specialistische GGZ (2019: 524; 39 %), AWBZ¹⁰ (2019: 192; 14,3%), Jeugdbescherming/Jeugdreclassering (2019: 177; 13,2%) en Jeugd & Opvoedingsondersteuning (2019: 125; 9,3%). Dit is de afgelopen jaren hetzelfde gebleven. Een daling is wel te zien in de basisGGZ. Van 198 cliënten in 2015 naar 67 in 2019. Een daling van 32 %. Deze daling kan echter ook één van de verklaringen zijn voor de stijging in de specialistische GGZ.

In vergelijking met de andere gemeenten in de regio Zuid-Holland Zuid doet Molenlanden het niet slecht. Onze gemiddelde werkelijke kosten zijn lager dan het gemiddelde van de regio. Daarnaast hebben we een lager aantal kinderen dat gebruik maakt van jeugdhulp. En dat terwijl we een groot aantal jeugdigen hebben binnen onze gemeente.

	Molenlanden	ZHZ
Gemiddelde kosten per cliënt	€ 7.882 (2018) € 8.224 (2019)	€ 8.140 (2018) € 8.696 (2019)
Aantal jeugdigen (0 tot 19)	10.328 (2018) 10.198 (2019)	95.165 (2018) 94.515 (2019)
Gemiddelde kosten per jeugdige	€ 727 (2018) € 808 (2019)	€ 847 (2018) € 962 (2019)
% Cliënten per jeugdige	9,2% (2018) 9,8% (2019)	10,4% (2018) 11,1% (2019)

Voor het verder analyseren van de gegevens hebben we gekeken naar welk soort jeugdhulp verwijzers doorverwijzen (let op, het gaat hier om de werkelijke kosten).

Overzicht cliënten en product 2019 Molenlanden per verwijzer					
<i>Bron: Dashboard SOJ peildatum 1-5-2020</i>					
	GI	Jeugdteam	Medisch verwijzer	Overig	Totaal
AWBZ	€ 243.067	€ 1.545.871	€ 147.352	€ 122.128	€ 2.058.418
BGGZ	€ 638	€ 4.184	€ 54.573	€ -	€ 59.395
EED	€ -	€ -	€ -	€ 192.719	€ 192.719
J&O	€ 535.532	€ 555.383	€ 240.632	€ 69.998	€ 1.401.545
JBJR	€ 872.927	€ 15	€ -	€ 182.759	€ 1.055.701
LTA	€ 57.818	€ 2.907	€ 167.729	€ -	€ 228.454
Pleegzorg	€ 692.445	€ 298.991	€ 6.066	€ 82.269	€ 1.079.771

¹⁰ De AWBZ bestaat niet meer. Deze naamgeving wordt nog wel gebruikt in de overzichten van de SOJ. Het betreft de volgende subproducten: persoonlijke verzorging, begeleiding extra en gespecialiseerd, behandeling door gedragswetenschapper, families first, beschermd wonen met begeleiding, dagbesteding, toeslag multifunctioneel centrum, functionele aanpassingen en aanschaf medische apparatuur.

SGGZ	€ 160.093	€ 262.550	€ 1.594.177	€ 58.392	€ 2.075.212
Vervoer	€ 4.799	€ 60.687	€ -	€ 23.512	€ 88.998
	€ 2.567.319	€ 2.730.588	€ 2.210.529	€ 731.777	€ 8.240.213

Uit de cijfers (geel gearceerd) blijkt dat met name het jeugdteam naar de AWBZ doorverwijst. Het gaat dan vooral over groepsbegeleiding en dagbesteding. Hetzelfde geldt voor het product Jeugd- en Opvoedingsondersteuning (J&O). Dat gebeurt met name op het subproduct 'ambulant specialistische jeugdhulp' (JH2A), ook door de GI.

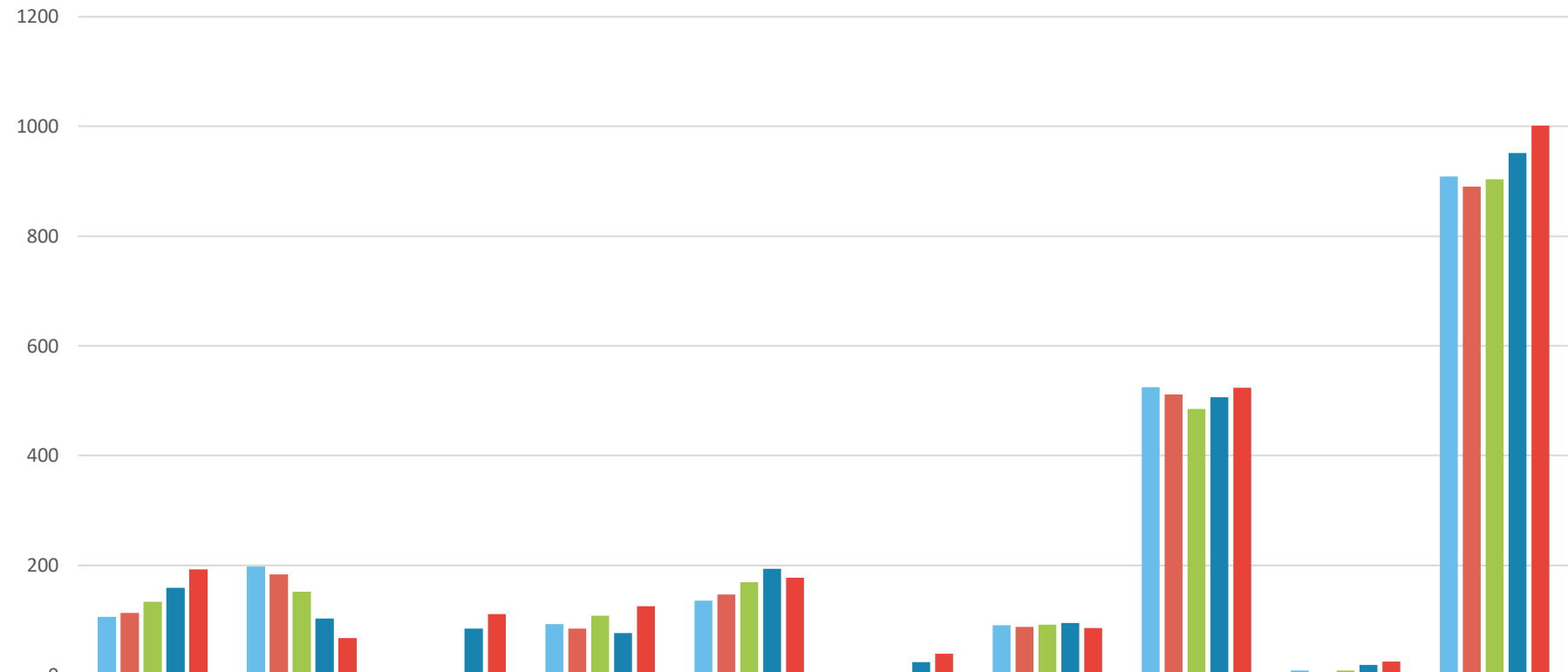
Daarnaast wordt door rechters vooral doorverwezen naar Jeugdbescherming / Jeugdreclassering. Huisartsen verwijzen veel door naar de specialistische GGZ. Uit bovenstaand overzicht vallen ook de kosten Pleegzorg op. De aantallen zijn hier beperkt, maar de totale kosten hoog. Inmiddels weten we dat bij 40 van de 83 kinderen sprake is van een actieve voogdijmaatregel. Op basis hiervan trekken we de conclusie dat de helft van deze kinderen uit andere gemeenten komen dan Molenlanden. Om hierover meer informatie te krijgen gaan we over deze specifieke casussen met de GI's in gesprek. Tot slot worden de hoge kosten ook verklaard door structurele complexe problematiek binnen huishoudens. Molenlanden komt twee keer voor in een overzicht van meest dure cliënten. De totale kosten zijn € 700.000,- structureel per jaar voor twee gezinnen. Hier is geen andere oplossing voorhanden dan nu reeds wordt ingezet.

Uit bovenstaand overzicht blijkt dat dezelfde producten naar voren komen, maar met iedere keer een andere verwijzer. Dat betekent ook dat we gericht actie kunnen ondernemen. Dat brengt ons naar de gerichte aanpak die we in hoofdstuk 3 hebben verwoord;

1. Begeleiding, ondersteuning via het lokaal team (project middelen naar de voorkant)
2. Nieuwe vormen van en eerder stoppen met dagbesteding (project middelen naar de voorkant)
3. Betere samenwerking met Jeugdbescherming door GI's in het lokaal team
4. Betere samenwerking met huisartsen via de jeugdmodule
5. Gericht plan van aanpak Pleegzorg te starten met meer informatie

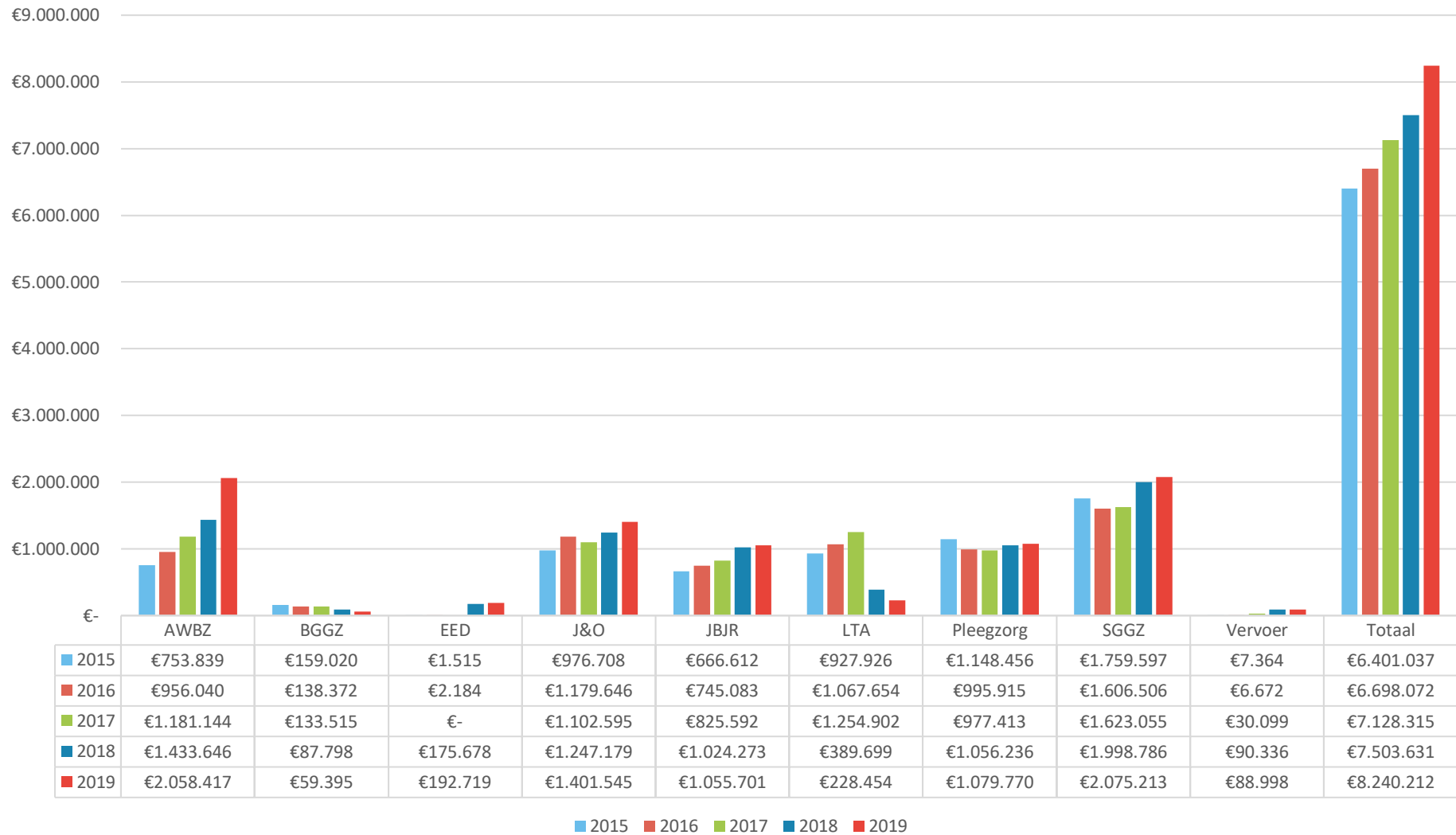
Doordat we voor het project middelen naar de voorkant meer gerichte informatie nodig hadden hebben we onder andere ontdekt dat we met een beperkt aantal aanbieders samenwerken. Dit is een belangrijk gegeven voor het gesprek over het inkoopkader 2022 en de keuzes die we hierin willen maken.

Aantal jeugdigen per perceel

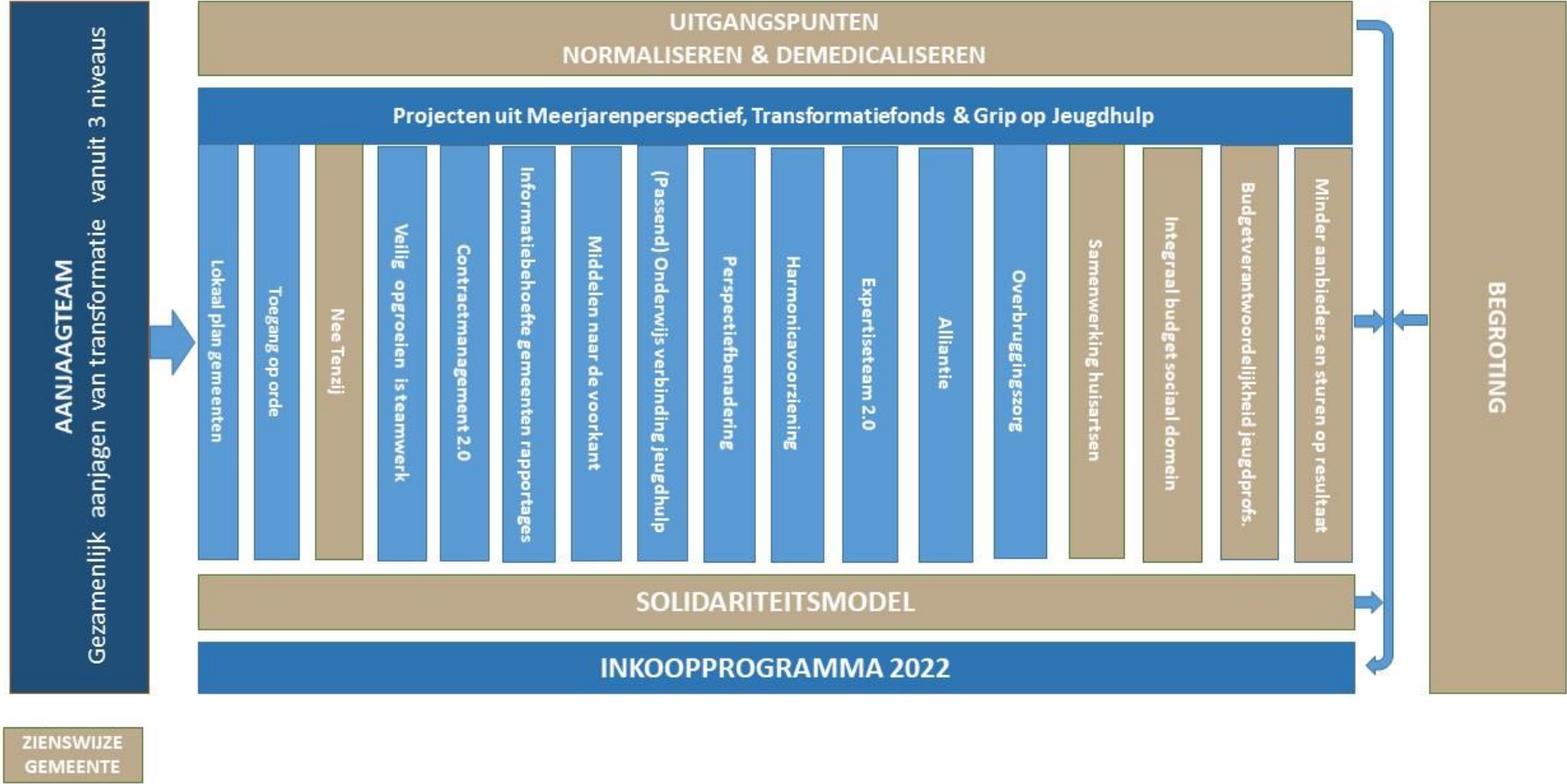

2015 2016 2017 2018 2019

Totale (werkelijke) kosten per perceel

Bijlage 2 - Overzicht regionale maatregelen (Grip op Jeugdhulp)

Bijlage 3 – Investerings en opbrengst Jeugdhulp 2021-2024

Kosten										
	Activiteiten	Extra investering per jaar vanaf 2021	investering structureel per jaar (begroting)	Totaal kosten, per jaar vanaf 2021	totaal extra investering 2021 -2023		Totaal investering 2021	Totaal investering 2021-2022	Totaal investering 2021-2023	Totaal investering 2021-2024
Versterken signalering	Uitbreiden vaste schakel JGZ, kinderopvang en basisscholen (1.2 fte)	€ 110.000,00	€ 61.451,00	€ 171.451,00	€ 330.000,00		€ 171.451,00	€ 342.902,00	€ 514.353,00	€ 685.804,00
Preventie voor hulp	Ouderparticipatie, communicatie	€ 5.000,00		€ 5.000,00	€ 15.000,00		€ 5.000,00	€ 10.000,00	€ 15.000,00	€ 20.000,00
	Kansrijke Start		€ 4.290,00	€ 4.290,00			€ 4.290,00	€ 8.580,00	€ 12.870,00	€ 17.160,00
	Jeugdgezondheids zorg: Voor- en Prezorg	€ 35.000,00	€ 102.000,00	€ 137.000,00	€ 105.000,00		€ 137.000,00	€ 274.000,00	€ 411.000,00	€ 548.000,00
	Uitbreiden project buurtgezinnen	€ 20.000,00	€ 62.000,00	€ 82.000,00	€ 60.000,00		€ 82.000,00	€ 164.000,00	€ 246.000,00	€ 328.000,00
	Uitbreiding groepstrainingen	€ 20.000,00		€ 20.000,00	€ 60.000,00		€ 20.000,00	€ 40.000,00	€ 60.000,00	€ 80.000,00
	Ontwikkelen groepsbegeleiding (0,8f fte)	€ 75.000,00		€ 75.000,00	€ 225.000,00		€ 75.000,00	€ 150.000,00	€ 225.000,00	€ 300.000,00
Sterkere indeling hulp 1e en 2e lijn	Middelen naar de voorkant extra 2 fte	€ 157.000,00	€ 117.420,00	€ 274.420,00	€ 471.000,00		€ 274.420,00	€ 548.840,00	€ 823.260,00	€ 1.097.680,00
Perspectiefplan	Project anders Zorgen (SJT) (*)	€ -	€ -	0			0	€ -	€ -	€ -

Kosten										
Meer invloed rechtstreekse verwijzers	Jeugdmodule voorzetten, extra kosten	€ 85.000,00	€ 123.000,00	€ 208.000,00	€ 255.000,00		€ 208.000,00	€ 416.000,00	€ 624.000,00	€ 832.000,00
	Jeugdbescherming in lokaal team (2fte) (*)	€ -	€ -	0			0	€ -		€ -
Beter regisseren extra hulp	Driehoek onderwijs, begeleiding, thuis (casusregie) - 2020 (budget SOJ) (*) transformatiefonds 31.840,00									
	Pleegzorg/uit huis plaatsingen, project	€ 18.000,00	€ -	€ 18.000,00	€ 54.000,00		€ 18.000,00	€ 36.000,00	€ 54.000,00	€ 72.000,00
	in combinatie met jib in team									
Ontwikkeling regie & hulp sociaal team	Zie middelen naar de voorkant en project anders zorgen									
Contractuele invloed	Inkoop 2022 (ureninzet)	€ -	€ -	0			0	€ -	€ -	€ -
Overig	Projectleider uitvoering 2021	€ 100.000,00		€ 100.000,00	€ 100.000,00		€ 100.000,00	€ 100.000,00	€ 100.000,00	100.000
	Totaal	€ 625.000,00	€ 470.161,00	€ 923.710,00	€ 1.345.000,00		€ 923.710,00	€ 1.747.420,00	€ 2.571.130,00	€ 4.080.644,00
(*) in begroting SOJ / transformatiebudget										
(**) excl. EED, vervoer en LTA										

Opbrengsten								
	Activiteiten	Opbrengst per jaar vanaf 2021	Opbrengst per jaar vanaf 2022	Opbrengst per jaar vanaf 2023	Opbrengst 2024	Product	perc.	basis 30/4
Versterken signalering	Uitbreiden vaste schakel JGZ, kinderopvang en basisscholen (1.2 fte)	0	€ 200.000,00	€ 200.000,00	€ 200.000,00	Spec. GGZ	10%	2.100.000
Preventie voor hulp	Ouderparticipatie, communicatie	0	€ 5.000,00	€ 5.000,00	€ 5.000,00	J&O	-	1.400.000
	Kansrijke Start	0	€ 20.000,00	€ 20.000,00	€ 20.000,00	J&O	1%	1.400.000
	Jeugdgezondheidszorg: Voor- en Prezorg	0	€ 35.000,00	€ 35.000,00	€ 35.000,00	J&O	3%	1.400.000
	Uitbreiden project buurtgezinnen	0	€ 60.356,00	€ 60.356,00	€ 60.356,00	Pleegzorg	5%	1.100.000
	Uitbreiding opvoedingstrainingen	0	€ 20.000,00	€ 20.000,00	€ 20.000,00	J&O/begeleiding	2%	1.400.000
	Ontwikkelen groepsbegeleiding (0,8f fte)	0	€ 75.000,00	€ 75.000,00	€ 75.000,00	J&O/begeleiding	7%	1.400.000
Sterkere indeling hulp 1e en 2e lijn	Middelen naar de voorkant extra 2 fte	0	€ 600.000,00	€ 600.000,00	€ 600.000,00	J&O & begeleiding	23%	1.400.000
Perspectiefplan	Project anders Zorgen (SJT) (*)	0	€ 149.578,00	€ 149.578,00	€ 149.578,00	Spec. GGZ/AWBZ/J&O	3%	504.400

Opbrengsten								
Meer invloed rechtstreekse verwijzers	Jeugdmodule voorzetten	0	€ 157.000,00	€ 157.000,00	€ 157.000,00	Spec. GGZ	7%	2.100.000
	Jeugdbescherming in lokaal team (2fte) (*)	0	€ 21.120,00	€ 21.120,00	€ 21.120,00	Jeugdbescherming	2%	1.050.000
Beter registreren extra hulp	Driehoek onderwijs, begeleiding, thuis (casusregie) - 2020 (budget SOJ) (*) transformatiefonds 31.840,00	0	€ 50.000,00	€ 50.000,00	€ 50.000,00	J&O Dagbesteding	4%	1400000
	Pleegzorg/uisplaattingen, project	0	€ 100.000,00	€ 100.000,00	€ 100.000,00	Jeugdhulp (excl.EED/LTA)	1%	7.700.000
Ontwikkeling regie & hulp sociaal team	Zie middelen naar de voorkant en project anders zorgen							
Contractuele invloed	Inkoop 2022	0		€ 500.000,00	€ 500.000,00	Jeugdhulp iha (**)	7%	756000
	Totaal	0	€ 1.493.054,00	€ 1.993.054,00	€ 1.993.054,00			

<i>Kosten - baten vanaf 2022</i>												
	2021	2022	2023	2024	Totaal							
Kosten	€ 1.095.161,00	€ 995.161,00	€ 995.161,00	€ 995.161,00	€ 4.080.644,00							
Baten	0	€ 1.493.054,00	€ 1.993.054,00	€ 1.993.054,00	€ 5.479.162,00							
Resultaat	€ -1.095.161,00	€ 497.893,00	€ 997.893,00	€ 997.893,00	€ 1.398.518,00							
Genoemde bedragen zijn afgerond en betreffen indicatieve ramingen												
Genoemde bedragen zijn gebaseerd / hebben betrekking op het profijtbeginssel = daadwerkelijk gebruik (bron: Dashboard SOJ, cijfers 2019, peildatum 30-3-2020)												